

הנס הגדול של שבת הגדול

בעשרה בניסן התחולל במצרים נס גדול: ביום זה נצטווה עם-ישראל לקחת כבש ולשמרו בבית עד שחיטתו בערב פסח. לשכניהם המצרים סיפרו בני-ישראל, שהם עומדים להקריב את השה לה', כדי שהקב"ה יהרוג את בכורי מצרים. שמעו זאת בכורי מצרים ותבעו מאבותיהם לשחרר את ישראל, וכאשר סירבו - לחמו נגדם והרגו הרבה מהם. על כך נאמר: "למכה מצרים בבכוריהם".

נס זה אנו מציינים בכל שנה בשבת שלפני פסח, המכונה 'שבת הגדול', על-שם הנס הגדול שאירע בה; שכן בשנה ההיא חל עשרה בניסן ביום השבת.

אולם נשאלת השאלה, מדוע קבעו את זיכרון הנס ליום השבועי שבו הוא התרחש (השבת)? ולא לתאריך בחודש (י' בניסן), כפי שנקבעו כל מועדי ישראל?

השמש והירח

הטעם הפשוט לכך ניתן בשולחן-ערוך: "לפי שבעשרה בניסן מתה מרים וקבעו בו תענית כשחל בחול". אך סיבה זו נראית צדדית למדי. ומאחר שכל ענייני התורה מדויקים לחלוטין, עלינו לומר, שהנס הזה שייך במיוחד לימי השבוע יותר מאשר לימי החודש, ולכן נקבע לציינו בשבת שלפני הפסח.

יש הבדל מהותי בין ימי השבוע לימי החודש: ימי השבוע קשורים לשבעת ימי הבריאה, והם נקבעים על-פי מהלך השמש. לעומת זאת, קביעת החודשים אינה חלק ממהותה של הבריאה, אלא זהו סדר שנקבע לאחר הבריאה, והוא קשור במהלך הלבנה.

הטבע והנס

שני המעגלים הללו - מעגל השבוע ומעגל החודשים - מסמלים שתי מערכות שבהן הקב"ה מנהיג את העולם: הטבע והנס. ימי השבוע ומהלך השמש מסמלים את ההנהגה הטבעית, שהיא קבועה מתחילת הבריאה ואין בה שינויים. החודשים ומהלך הלבנה מסמלים את ההנהגה הניסית, שהיא בבחינת חידוש ('חודש' מלשון חידוש), ובזה גם יש שינויים מעת לעת, כלבנה המתחדשת מחודש לחודש.

זהו הטעם הפנימי לכך שהמועדים נקבעו על-פי ימי החודש: בתאריכים אלו זכינו שהקב"ה נהג עמנו בדרך ניסית, תוך גילוי קדושה מיוחדת, שלמעלה מטבע העולם. לכן שייכים המועדים לימי החודש, המציינים ניסים.

נס בתוך הטבע

אולם הנס של שבת הגדול הוא מסוג אחר. זה לא היה נס ששידד את הטבע, אלא 'נס גדול' - שהטבע עצמו נלחם ברע. בכורי מצרים נהגו בדרך טבעית לגמרי - לאחר שחשו על בשרם את תשע המכות הקודמות, חששו עכשיו לחייהם ולחמו למען שחרור בני-ישראל ממצרים. זו גדולתו של נס זה, שבא בתוך מערכות הטבע עצמם.

שמשנה את הטבע עצמו, קשור עם ימי השבוע דווקא, כי הוא אינו שידוד הבריאה, נס כזה אלא השתלבות האור האלוקי העל-טבעי בתוך הבריאה עצמה. לכן נקבע זיכרון הנס ליום השבת ולא ליום בחודש.

מצב זה של התגלות הכוח האלוקי העל-טבעי בתוך מסגרות הטבע והבריאה, יתגלה במלוא שלמותו בזמן הגאולה, שאז ייראה לעיני כול שהטבע עצמו אף הוא אלוקות.

מאת הרבי מליובאוויטש, מתוך הספר "שלחן שבת", מעובד על-פי לקוטי שיחות כרך כז, (

עמ' 44)